

Tipična upravljačka struktura svakog bilateralnog programa prekogranične saradnje:

Na nacionalnom nivou:

- Nacionalni koordinator IPA-e i/ili komponente II IPA-e (*zadužen da osigura pripremu i koordinaciju programa prekogranične saradnje*)
- Operativna struktura (*vrši svakodnevnu koordinaciju programa prekogranične saradnje*)
- Nacionalna radna grupa (*zadužena za koordinaciju i osiguravanje usklađenosti aktivnosti programa prekogranične saradnje sa drugim programima*)

Na zajedničkom upravljačkom nivou:

- Zajednički odbor za praćenje (*nadležan za praćenje efikasnosti i kvaliteta realizacije svakog programa; Delegacija Evropske komisije je uključena i ima savjetodavnu ulogu*)
- Zajednički tehnički sekretarijat (*administrativno tijelo programa prekogranične saradnje zaduženo za upravljanje programom*)

U izvršavanju svojih zadataka, Direkcija za evropske integracije dobija pomoć od EU CORIN-a, projekta tehničke pomoći za podršku programu prekogranične saradnje u BiH koji finansira EU. Ovaj projekat je osmišljen kako bi se pomoglo uspostavljanje nacionalnih i zajedničkih upravljačkih struktura za realizaciju programa prekogranične saradnje sa susjednim zemljama. EU CORIN pruža savjetodavnu pomoć u oblasti izgradnje kapaciteta i obuke nadležnih organa, (potencijalnih) podnosilaca zahtjeva za dodjelu grantova i korisnika u BiH kroz organizovanje radionica, foruma za traženje partnera, obuke na radu i praktične podrške.

Na koji način se realizuje program prekogranične saradnje IPA-e

Programi prekogranične saradnje IPA-e se prvenstveno realizuju dodjelom grantova EU za zajedničke projekte. Projekti se moraju realizovati u geografskom području utvrđenom odgovarajućim dokumentom o prekograničnoj saradnji. Putem poziva za dostavljanje ponuda (eng. Call for Proposals – CFP), koji se objavljuju u nacionalnim i lokalnim novinama, operativne strukture sa obadvije strane granice pozivaju potencijalne interesente da se prijave za dodjelu grantova. Za svaki poziv za dostavljanje ponuda, prijavni obrazac i smjernice za podnosiocima biće dostupne preko web stranice programa.

Prije pokretanja poziva za dostavljanje ponuda, DEI, uz pomoć regionalnog projekta tehničke pomoći za razvoj institucija prekogranične saradnje (eng. Cross Border Institution Building - CBIB), pokrenula je različite informativne aktivnosti, radionice i obuke vezane za programme prekogranične saradnje sa susjednim zemljama. U četvrtom kvartalu 2008., u saradnji sa partnerima iz agencije RDA i

uz podršku EU CORIN-a, DEI će organizovati radionice posvećenu izradi projektne mreže (eng. Project Pipeline), nakon kojih će uslijediti forumi čiji je cilj da se olakša pronalaženja partnera za svaku programsku oblast. Nakon pokretanja poziva za dostavljanje ponuda, organizovaće se informativni sastanci, a nakon toga slijedi dalja obuka za potencijalne interesente sa ciljem pružanja znanja neophodnog za izradu prijava za grantove. Nakon isteka roka za podnošenje prijava, Zajednički odbor za praćenje, ili evalucionna komisija (formirana za tu svrhu) u njegovo ime, vrši ocjenu ponuda. Ponude će biti rangirane, što će biti osnova za dodjelu grantova. U BiH, potpisivanje ugovora i odgovarajuća plaćanja spadaju u nadležnost Delegacije Evropske komisije.

Ko se može prijaviti za grantove IPA-e

Pravo učešća u dodjeli grantova imaju neprofitna tijela osnovana u skladu sa zakonom, subjekti iz javnog sektora, te nevladine organizacije/udruženja i fondacije. Podnosioci prijava za dodjelu grantova moraju biti državljani BiH i/ili drugih zemalja uključenih u bilateralne programe. Podnosilac takođe mora biti registrovan kod nadležne institucije na teritoriji BiH i/ili druge zemlje. Prijedloge projekta treba da dostave dva podnosioca, po jedan sa svake strane granice. Svaki podnosilac može imati različite partnere ili saradnike. U svim slučajevima, krajnji korisnici projekata moraju biti lokalne zajednice u pograničnim područjima koja se nalaze na teritoriji koja ima pravo učešća u ovim programima.

Za više informacija, pogledajte <http://www.dei.gov.ba>.

Ova publikacija je izdata uz pomoć Evropske unije. Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost projekta tehničke pomoći za podršku prekograničnoj saradnji (BiH/Hrvatska/Srbija/Crna Gora) – EU CORIN - i Direkcije za evropske integracije BiH – i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije.

Direkcija za evropske integracije BiH

IPA prekogranična saradnja u BiH

Novembar 2008.

Šta je prekogranična saradnja

Prekogranična saradnja (eng. Cross Border Cooperation - CBC) čini sastavni dio regionalne politike Evropske unije osmišljena sa ciljem unapređenja ekonomskog i društvenog jedinstva i smanjenja razlika u stepenu razvijenosti evropskih regiona. Njen cilj je uspostavljanje punog partnerstva između pograničnih oblasti različitih zemalja. Prekogranična saradnja je jedna od komponenata novog finansijskog instrumenta EU za period 2007.-2013., poznatog pod nazivom IPA - Instrument predpristupne pomoći, koji stoji na raspolaganju zemljama u fazi priprema za pristup EU. Komponenta prekogranične saradnje je usmjerena na: a) prekograničnu saradnju u pograničnim područjima između država članica Evropske unije i država kandidata/potencijalnih kandidata (tj. obuhvata vanjske granice EU-a), b) prekograničnu saradnju između zemalja kandidata i potencijalnih kandidata (tj. između područja koja se nalaze na «internim» granicama između država zapadnog Balkana) i na c) transnacionalnu prekograničnu saradnju.

Realizacija programa prekogranične saradnje je važan korak za Bosnu i Hercegovinu na putu ka Evropskoj uniji. Saradnja između zemalja regiona je opšteprihvaćena kao sredstvo koje će donijeti ne samo neophodnu stabilnost u regionu, već i kao ključni faktor ekonomskog oporavka i rasta. Sposobnost i spremnost svake zemlje pojedinačno da se na jedan potpun i konstruktivan način uključi u regionalnu saradnju će biti ključni pokazatelj njene sposobnosti da se nosi sa evropskim obavezama i priključi evropskoj porodici.

Prekogranična saradnja ima za cilj promociju održivog ekonomskog i socijalnog razvoja pograničnih područja, kao i promociju aktivnosti manjih razmjera koje uključuju lokalne aktere iz pograničnih područja. Ovo obuhvata bavljenje zajedničkim izazovima u oblastima kao što su: zaštita životne sredine, prirodno i kulturno naslijeđe, javno zdravlje, sprječavanje i borba protiv organizovanog kriminala, kao i sigurnost granica i njihovo efikasno funkcionisanje. Programi prekogranične saradnje se finansiraju iz sredstava namijenjenih za evropsku teritorijalnu saradnju država članica i sredstava IPA-e za prekograničnu saradnju zemalja kandidata/potencijalnih kandidata, uz jednak pristup i jednoj i drugoj kategoriji, te uz istovremeno poštovanje njihovih specifičnih obilježja u procesu u koji su uključene.

Prekogranična saradnja u BiH

U okviru druge komponente IPA-e, BiH učestvuje u šest programa: tri bilateralna programa prekogranične saradnje sa Hrvatskom, Srbijom i Crnom Gorom, Jadranski program prekogranične saradnje (eng. CBC Adriatic) i dva transnacionalna programa – Prostor jugoistočne

IPA se sastoji od pet komponenti koje obuhvataju prioritete definisane u skladu sa potrebama zemalja korisnica. BiH ima pristup prvim dvjema komponentama IPA-e:

1. Pomoć u tranziciji i razvoj institucija
2. Prekogranična saradnja

Prva IPA komponenta obuhvata zemlje kandidate i zemlje potencijalne kandidate, dok se druga IPA komponenta odnosi na pogranična područja između zemalja korisnica, kao i na područja između njih i zemalja članica EU-a.

Ostale tri komponente se odnose isključivo na zemlje kandidate kako bi se one pripremile za upravljanje kohezionim i strukturalnim fondovima, kao i fondovima EU-a usmjerenim na ruralni razvoj:

3. Regionalni razvoj;
4. Razvoj ljudskih resursa
5. Ruralni razvoj

Ukupna vrijednost pomoći tokom sedmogodišnjeg perioda trajanja IPA-e za sve komponente je 11,468 milijardi eura za sve države korisnice.

Evrope (eng. South East European Space - SEES) i Mediteranski transnacionalni program (eng. Mediterranean Trans-national Programme - MED).

Ciljevi bilateralnih programa prekogranične saradnje sa Hrvatskom, Srbijom i Crnom Gorom

Tri bilateralna programa saradnje između BiH i susjednih zemalja biće relizovana u periodu 2007.-2013. Izdvojena su finansijska sredstva za prve tri godine. Program saradnje sa Hrvatskom će biti usmjeren na stvaranje zajedničkog ekonomskog prostora kroz razvoj turizma i unaprjeđivanje preduzetništva, bolji kvalitet života i društvenog jedinstva kroz zaštitu životne sredine i obezbjeđivanje boljeg pristupa uslugama u zajednici. Program saradnje sa Srbijom ima za cilj povezivanje stanovništva, zajednica i privrede u pograničnim oblastima kako bi zajednički učestvovali u stvaranju područja saradnje, koristeći svoje ljudske, prirodne i ekonomske resurse i prednosti. Program saradnje sa Crnom Gorom će ojačati zajednički održivi razvoj prekograničnog područja, te njegove privredne, kulturne, prirodne i ljudske potencijale jačanjem ljudskih resursa i zajedničkih institucionalnih mreža među lokalnim zajednicama i lokalnim akterima u privatnom i javnom sektoru. Pored toga, svi bilateralni programi uključuju i komponentu tehničke pomoći kao podršku u vođenju i realizaciji programa.

Ko realizuje prekograničnu saradnju u BiH

Kada se radi o zemljama uključenim u IPA program prekogranične saradnje, BiH ima obavezu da imenuje Nacionalnog koordinатора IPA-e, koji vrši funkciju glavnog tijela na državnom nivou nadležnog za

	2007.	2008.	2009.	2007.-2009.
Hrvatska - BiH	1 000 000	1 000 000	1 000 000	3 000 000
Srbija - BiH	700 000	700 000	700 000	2 100 000
BiH – Crna Gora	500 000	500 000	500 000	1 500 000
CBC Adriatic	1 310 586	2 239 137	2 447 544	5 997 267
ERDF SEE	453 020	406 080	460 202	1 319 302
ERDF MED	-	100 000	100 000	200 000
Ukupno	3 963 606	4 945 217	5 207 746	14 116 569

Finansijska izdvajanja za programe prekogranične saradnje u BiH za period 2007.-2009. (iznosi u eurima)

koordinaciju pomoći koja se finansira iz sredstava IPA-e. Funkciju operativne strukture u BiH vrši Direkcija za evropske integracije (DEI). U ovoj ulozi, Odjel DEI za prekograničnu saradnju pruža podršku Nacionalnom koordinatoru IPA-e u koordinaciji svih programa prekogranične saradnje. Najviše tijelo nadležno za donošenje odluka pri izboru projekata i praćenje efikasnosti i kvaliteta realizacije Programa prekogranične saradnje IPA-e je Zajednički odbor za praćenje (eng. Joint Monitoring Committee - JMC), koji se sastoji od predstavnika prekograničnih područja sa obadje strane granice. Svakom odboru podršku u radu pruža Zajednički tehnički sekeretarijat (eng. Joint Technical Secretariat), kao administrativno tijelo koje se bavi svakodnevnim upravljanjem, uključujući i redovne kontakte sa (potencijalnim) podnosiocima prijava i korisnicima grantova. Posebno tijelo, Nacionalna radna grupa (eng. National Task Force - NTF), koordinira i osigurava usklađenost aktivnosti programa prekogranične saradnje sa drugim programima i projektima u BiH.

Od avgusta 2008., DEI je korisnik direktnog granta koji finansira EU sa ciljem osiguravanja efikasnog početka realizacije tri bilateralna programa IPA-e za prekograničnu saradnju sa susjednim zemljama u toku prvih 18 mjeseci. Na teritorijama koje ispunjavaju kriterijume za učešće, DEI ovaj grant projekat realizuje sa svojim partnerima, četiri regionalne razvojne agencije (eng. Regional Development Agency - RDA) – SERDA, NERDA, ARDA i REDAH. Osim omogućavanja funkcionisanja Zajedničkog odbora za praćenje i sprovođenja mjera koje preduzima DEI, ovaj grant projekat pruža finansijsku podršku funkcionisanju Zajedničkog tehničkog sekretarijata, osoblja upućenog na službu u države partnere i kancelarijama podružnicama (koji se nazivaju antene) u toku prvih 18 mjeseci.